

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา 2) เปรียบเทียบระดับสภาพปัญหาและความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมาตามตัวแปรตำแหน่งและวุฒิการศึกษา และ 3) ประมวลข้อเสนอแนะและแนวทางพัฒนาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 10 คน พนักงานจ้างสอนอิสลามศึกษา จำนวน 80 คน และครู จำนวน 354 คนรวมทั้งสิ้น 454 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 43-44) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 272 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่กลับ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 10 คน พนักงานจ้างสอนอิสลามศึกษา จำนวน 69 คน และครู จำนวน 183 คน โดยเกณฑ์การเลือกครูครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกจากครูผู้สอนที่มีส่วนในการรับรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล ตลอดจนมีผลกระทบต่อการจัดตารางเรียนและการจัดเวลาเรียน

ส่วนผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ จำนวน 6 คน โดยขั้นตอนการได้มามีเงื่อนไข คือ เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษาโดยมีประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาหรือศึกษานิเทศก์ ไม่ต่ำกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยได้ดัดแปลงข้อถามคำถามมาจากงานวิจัยของ ชุมมัยยะห์ สาและ (2551) เกลิมพล และชัน (2550) นงลักษณ์ หะยีมะสาและ (2540) คุณิต ฅ สุวรรณ (2539) นันทา แวสว่าง (2534) ณรงค์นงษ์ ชำนาญเวช (2536) นุกูล ชูน้อย (2540) โชคชัย รัตนอุดม (2548) นพรัตน์ ศรีรุณ (2542) และดำรงเสดสัน (2548) โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ

ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับสภาพปัญหาและความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา ส่วนแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง ผู้วิจัยสามารถปรับคำถามให้ยืดหยุ่นตามสถานการณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ ทั้งนี้การสัมภาษณ์ก็จะอยู่ภายในกรอบที่กำหนดไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเองถึงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 272 ฉบับ ตอบแบบสอบถามและส่งคืนมา จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม ดังนี้

- 1) ข้อมูลของสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา ตามลักษณะงาน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 3) ข้อมูลข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลจากการจดบันทึกและข้อมูลจากเทปบันทึกเสียงที่ถอดเป็นบทสนทนา มาวิเคราะห์เนื้อหาตามหัวข้อที่กำหนด แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนราธิวาส สรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับสภาพปัญหาและความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนราธิวาส

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.44$, $SD=.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.63$, $SD=.83$) ส่วนด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ คือ ข้อ 6 การกำหนดเป้าหมาย /มาตรฐานของหลักสูตรอิสลามศึกษา ($\bar{x}=3.64$, $SD=1.13$) และข้อ 7 การจัดทำแผนการปรับปรุงโครงสร้างตามอิสลามศึกษา ($\bar{x}=3.51$, $SD=.88$) ส่วนข้ออื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1 การจัดให้มีการประชุมก่อนเปิดภาคเรียนเพื่อเตรียมพร้อมที่จะดำเนินการเรียนการสอนในวันเปิดภาคเรียน ($\bar{x}=3.01$, $SD=1.20$)

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ คือ ข้อ 13 การจัดตารางเรียน ($\bar{x}=3.77$, $SD=.82$) ข้อ 16 การใช้เทคนิคหรือวิธีการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ($\bar{x}=3.57$, $SD=.91$) และข้อ 17 การสอนซ่อมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาการเรียน ($\bar{x}=3.52$, $SD=.86$) ส่วนข้ออื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 21 การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอิสลามศึกษา ($\bar{x}=3.35$, $SD=.94$)

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 31 การส่งเสริมให้ครูผลิตหนังสือเสริมการเรียน ($\bar{x}=3.80$, $SD=.96$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดซึ่งมีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 24 วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดทำสื่อการเรียนการสอน ($\bar{x}=3.34$, $SD=.93$)

1.4 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ข้อ 33 การวัดและประเมินผลระดับสถานศึกษา ($\bar{x}=3.84$, $SD=4.48$) ส่วนข้ออื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 35 การวัดและประเมินผลรายวิชา ($\bar{x}=3.20$, $SD=1.06$) และข้อ 38 การวัดและประเมินผลระหว่างเรียน ($\bar{x}=3.20$, $SD=.98$)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.42$, $SD=.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.58$, $SD=.76$) ส่วนด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ข้อ 6 การกำหนดเป้าหมาย /มาตรฐานของหลักสูตรอิสลามศึกษา ($\bar{x}=3.52$, $SD=1.21$) ส่วนข้ออื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3 การกำหนดวิสัยทัศน์/พันธกิจการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ($\bar{x}=3.04$, $SD=.96$)

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ข้อ 13 การจัดทำตารางเรียน ($\bar{x}=3.71$, $SD=.90$) ส่วนข้ออื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 21 การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอิสลามศึกษา ($\bar{x}=3.30$, $SD=.90$)

2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 31 การส่งเสริมให้ครูผลิตหนังสือเสริมการเรียน ($\bar{x}=3.86$, $SD=.93$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดซึ่งมีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 24 วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดทำสื่อการเรียนการสอน ($\bar{x}=3.28$, $SD=.92$)

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ข้อ 33 การวัดและประเมินผลระดับสถานศึกษา ($\bar{x}=3.54$, $SD=7.63$) ส่วนข้ออื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 38 การวัดและประเมินผลระหว่างเรียน ($\bar{x}=3.19$, $SD=.93$)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบระดับสภาพปัญหาและความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรตำแหน่งและวุฒิการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรตำแหน่งและวุฒิการศึกษา

1.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสภาพปัญหาตามตัวแปรตำแหน่ง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2 รายการ คือ ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{X}=3.78$, $SD=.99$) และพนักงานจ้างสอนอิสลามศึกษา ($\bar{X}=3.70$, $SD=.92$) ส่วนตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ($\bar{X}=3.17$, $SD=.50$) และครู ($\bar{X}=3.34$, $SD=.68$) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาระดับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา เป็นรายด้านตามตัวแปรตำแหน่งต่างกัน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน และเมื่อทดสอบความแตกต่างกันด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้และด้านสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ ตำแหน่งพนักงานจ้างสอนอิสลามศึกษากับครู ส่วนด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนกับหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนกับพนักงานจ้างสอนอิสลามศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนกับครู และพนักงานจ้างสอนอิสลามศึกษากับครู

1.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสภาพปัญหาตามตัวแปรวุฒิการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปริญญาตรี ($\bar{X}=3.50$, $SD=.79$) ปริญญาโท ($\bar{X}=3.16$, $SD=.60$) และปริญญาเอก ($\bar{X}=2.62$, $SD=.00$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาระดับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา เป็นรายด้านตามตัวแปรวุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะด้านหลักสูตรและการนำไปใช้และด้านการจัดการเรียนการสอน และเมื่อทดสอบความแตกต่างกันด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ วุฒิการศึกษาปริญญาตรีกับปริญญาโท

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรตำแหน่งและวุฒิการศึกษา

2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบตามตัวแปรตำแหน่ง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 1 รายการ คือ พนักงานจ้างสอนอิสลามศึกษา ($\bar{X}=3.59$, $SD=.91$) ส่วนตำแหน่งอื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาระดับความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา เป็นรายด้านตามตัวแปรตำแหน่งต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบตามตัวแปรวุฒิการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปริญญาตรี ($\bar{X}=3.50$, $SD=.79$) ปริญญาโท ($\bar{X}=3.08$, $SD=.38$) และปริญญาเอก ($\bar{X}=2.62$, $SD=.00$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาระดับความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา เป็นรายด้านตามตัวแปรวุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล และเมื่อทดสอบความแตกต่างกันด้วยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe) พบว่า คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ วุฒิการศึกษาปริญญาตรีกับปริญญาโท

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ปรากฏผล ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ พบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ หลักสูตรต้องมีความเป็นเอกภาพและสามารถนำไปใช้ได้จริง ควรมีการปรับปรุงหลักสูตร และกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ให้มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงและบริบทของชุมชนและสังคม และควรส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ โดยจัดกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจการพัฒนาหลักสูตรอิสลาม หรือเข้ารับการอบรมหลักสูตรอิสลาม

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ควรจัดบรรยากาศห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ควรใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย และควรมีการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการจัดการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอน

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ครอบบรมครูเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียน ผู้บริหารควรจัดงบประมาณให้ครูผลิตสื่ออย่างเพียงพอ และควรมีสื่อการเรียนที่หลากหลาย

1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ครอบบรมรูปแบบการวัดผลและประเมินผล ครอบบรมแบบชุดแบบทดสอบกลางที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และควรประเมินผลครูผู้สอนโดยการนิเทศการสอนภาคเรียนละ 1 ครั้ง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ปรากฏผล ดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ มีแนวทางการพัฒนา ได้แก่ 1) ครอบพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ประเมินระหว่างการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ นำมาพัฒนาให้ได้หลักสูตรที่ทันสมัยและเหมาะสมตลอดเวลา 2) ครูผู้สอนต้องมีความรู้เรื่องหลักสูตรอย่างถ่องแท้ 3) ครอบจัดครอบบรมเรื่องหลักสูตรและการนำไปใช้ทุกปี เพื่อเป็นการกระตุ้นและทบทวนความรู้ให้กับครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ 4) ครอบพัฒนามุ่งเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักการของศาสนา และยึดการดำรงชีวิตให้มีจิตสำนึกปฏิบัติดีในเชิงประจักษ์ มีจิตสาธารณะ เป็นที่รักของทุกคน 5) การนำหลักสูตรไปใช้ควรได้รับการเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ตลอดจนทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและนักเรียน และ 6) ครอบมีการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรตามสภาพความเป็นจริง

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางการพัฒนา ได้แก่ 1) ครอบจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยสามารถพัฒนาทักษะผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย 2) ครอบให้ครูพลัดกันนิเทศการสอนของกันและกัน เพื่อเป็นการเติมเต็ม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคการสอนที่แตกต่างกัน หรือจัดให้มีการนิเทศการสอนของครูทุกเทอม 3) ครอบบูรณาการให้กระชับ เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจน สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามหลักศาสนา 4) เน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนพัฒนาการสอนให้ นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ และพัฒนาที่ทักษะการคิดอย่างเป็นขั้นตอนและสร้างสรรค์ 5) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม และนำนักเรียนเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ 6) ครอบเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถอย่างเหมาะสมและมีจิตสาธารณะในการบริการความรู้แก่ชุมชน และ 7) ครอบเน้นความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ

2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน มีแนวทางการพัฒนา ได้แก่ 1) พัฒนาและผลิตสื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน เน้นการผลิต และพัฒนาด้วยตนเอง จัดให้มีศูนย์รวมสื่อและแบ่งปันกันใช้สื่อภายในโรงเรียนและภายในสังกัด 2) ควรใช้สื่อในการเรียนการสอนทุกครั้ง และมีความหลากหลายเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ 3) ควรใช้สื่อที่ทันสมัย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลโลก ทันโลก และทันเหตุการณ์ 4) หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมงบประมาณด้านสื่อการเรียนการสอน 5) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนรู้จักผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอน โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และบทเรียนออนไลน์ และ 6) ควรจัดให้มีห้องสื่อการสอนอิสลาม

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล มีแนวทางการพัฒนา ได้แก่ 1) ใช้เทคนิคการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และรายงานผลให้ผู้เรียนทราบ เพื่อให้มีการพัฒนาตนเอง 2) ควรจัดอบรมการวัดและประเมินผลแก่ครูผู้สอนและการวิจัยชั้นเรียน 3) ควรจัดให้มีการวัดและประเมินผลหลายๆด้าน เช่น ด้านความรู้และด้านการปฏิบัติ 4) ควรมีการจัดทำข้อสอบกลางเพื่อใช้ในการวัดผลและประเมินผล และ 5) ควรมีการจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล

5.2 การอภิปรายผล

ผลการวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ระดับปัญหาสภาพปัญหาและความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนุริยะ รักษ์ปราชญ์ (2551) เรื่องปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา (อับดีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ปัญหาการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา (อับดีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามความเห็นของหัวหน้างานวิชาการและครูสอนอิสลามศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิตยา มัสเยาะ (2545) เรื่องปัญหาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาในทัศนะผู้บริหารและผู้สอนอิสลามศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนมุสลิมจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษา ในทัศนะผู้บริหารและผู้สอนอิสลามศึกษาของ

โรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนมุสลิม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้านพบว่าปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมาจากหลายกลุ่ม ซึ่งเป็นไปได้ว่าส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นเคยกับหลักสูตรอิสลามศึกษา หรือมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในระดับหนึ่งเท่านั้น ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการอบรมให้มีความรู้และประสบการณ์มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับอันนะฮฺลาวีย์ (al-Nahlawi, 1983 : 173 – 175) ที่ได้กล่าวถึงคุณสมบัติอันพึงประสงค์ของครูว่า จะต้องมีการพัฒนาตนเองด้วยการคว้าหาความรู้ใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ มีความรู้อย่างเพียงพอในเนื้อหาวิชาที่สอน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเกิดความเชื่อถือนในตัวครู และครูจะต้องมีความเชี่ยวชาญในการเลือกใช้วิธีการสอนที่หลากหลายอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับอัลมุควบิล (al-Muqbil, 1983 : 173 – 175) ที่ได้กล่าวในประเด็นเดียวกันนี้ว่า ครูต้องสามารถควบคุมนักเรียนและชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง พร้อมกับสามารถเลือกวิธีแก้ปัญหาต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม มีความรู้ที่เพียงพอในเนื้อหาวิชา เทคนิค และสื่อการสอน สามารถปรับใช้สิ่งดังกล่าวอย่างเหมาะสม

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของฮัจยะ มาลินี (2546) เรื่องการประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่า การนิเทศติดตามและประเมินผลยังอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มุฮัมมัดนาเซ สามะ (2551) ได้วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตรจังหวัดยะลา พบว่าด้านการวัดและประเมินผล วิธีการวัดและประเมินผลยังไม่ชัดเจน ครูอิสลามศึกษาบางคนยังขาดเทคนิคและประสบการณ์ในการสร้างเครื่องมือหรือแบบทดสอบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของนุริซัน คอเลาะ (2551) เรื่องสภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี พบว่า สภาพการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ตามความเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนด้านการวัดและประเมินผลครูอิสลามศึกษาบางคนไม่ดำเนินการวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่เป็นจริง ส่วนสภาพการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ตามความเห็นของครูอิสลามศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล รูปแบบ เกณฑ์การวัดและประเมินผลไม่หลากหลาย ซึ่งแสดงให้เห็นรายละเอียดว่า ครูขาดความมั่นใจในวิธีการวัดและประเมินผล ขาดเทคนิคและประสบการณ์ในการสร้างเครื่องมือหรือแบบทดสอบ ไม่ดำเนินการวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่เป็นจริงและการวัดและประเมินผลไม่หลากหลาย เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

เฉลิมพล และชัน (2549) เรื่องสภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลางพบว่า สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลางตามความเห็นของครูพบว่าในภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อามีเนาะ มามู (2543) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษาการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส พบว่าระดับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษา ตามทัศนะของครูสอนอิสลามศึกษาที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครูเห็นว่าในภาพรวมมีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มุฮัมมัดนาเซ สามะ (2551) เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตรจังหวัดยะลา พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน ปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูอิสลามศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูอิสลามศึกษาไม่ค่อยใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนหรือใช้สื่อแบบเดิมๆ สื่อมีน้อย และไม่ตรงกับเนื้อหาสาระที่สอน ขาดแคลนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าครูผู้สอนตระหนักเกี่ยวกับการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนมากกว่าด้านอื่น เนื่องจากสื่อการเรียนรู้อาจเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนการสอนและเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์และประสบผลสำเร็จ และอาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนปัจจุบันครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนราธิวาส

2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรตำแหน่งต่างกัน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นพนักงานจ้างสอนอิสลามศึกษาและครูผู้สอน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่และรับผิดชอบงานการสอนโดยตรง จึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ส่วนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่า แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะด้านหลักหลักสูตรและการนำไปใช้ และด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอามีเนาะ มามู (2544) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนราธิวาส ตามตัวแปรตำแหน่งต่างกัน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะทุกตำแหน่งเล็งเห็นถึงสภาพความต้องการการใช้หลักสูตรในทิศทางเดียวกัน จึงทำให้ผลการวิจัยไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อามีเนาะ มามู (2543) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านพัฒนาครูผู้สอน ครูสอนอิสลามศึกษาทั้งสองกลุ่มเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่างกัน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอามีเนาะ มามู (2544) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนราธิวาส จากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า

3.1 ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ พบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ หลักสูตรต้องมีความเป็นเอกภาพและสามารถนำไปใช้ได้จริง ควรมีการปรับปรุงหลักสูตร และกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ให้มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงและบริบทของชุมชนและสังคม และควรส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ โดยจัดกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจการพัฒนาหลักสูตรอิสลาม หรือเข้ารับการอบรมหลักสูตรอิสลาม ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (2556) พบว่า แนวทางการพัฒนาการใช้หลักสูตรด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ คือ ครูผู้สอนต้องมีความรู้

เรื่องหลักสูตรอย่างถ่องแท้ และควรจัดอบรมครูเรื่องหลักสูตรและการนำไปใช้ทุกปี เพื่อเป็นการกระตุ้นและทบทวนความรู้ให้กับครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ

3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ควรจัดบรรยากาศห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ควรใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย และควรมีการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการจัดการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (2556) พบว่า แนวทางการพัฒนาการใช้หลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน คือ ควรจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยสามารถพัฒนาทักษะผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย เน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนพัฒนาการสอนให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ และพัฒนาที่ทักษะการคิดอย่างเป็นขั้นตอนและสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ วารี ธีระจิตร (2530) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีต่อการเรียนรู้เช่น กิจกรรมช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนประสบความสำเร็จ ช่วยปลูกฝังและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียน เพราะฉะนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญครูผู้สอนควรใช้เทคนิคและกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้กล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมในการเรียน สำหรับแนวทางการแก้ไข ให้มีการจัดอบรมวิธีการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ อบรมเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสนับสนุนให้ครูผู้สอนอิสลามศึกษามีวุฒิประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน อาจเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถแก้ไขในเรื่องของการขาดเทคนิคหรือวิธีการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มุฮัมมัดนาเซ สามะ (2552 : 108) ได้ทำวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนสองหลักสูตร จังหวัดยะลา ผลวิจัยพบว่าปัญหาด้านการดำเนินการสอนที่พบมากที่สุดคือ ขาดเทคนิค จิตวิทยา และประสบการณ์การสอนที่สามารถดึงดูดทำให้นักเรียนอยากเรียนรู้

3.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ควรอบรมครูเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการสอน ผู้บริหารควรจัดงบประมาณให้ครูผลิตสื่ออย่างเพียงพอ และควรมีสื่อการสอนที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (2556) พบว่า แนวทางการพัฒนาการใช้หลักสูตรด้านสื่อการเรียนการสอน คือ ควรใช้สื่อในการเรียนการสอนทุกครั้ง และมีความหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ควรใช้สื่อที่ทันสมัย เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นพลโลก ทันโลก และทันเหตุการณ์ ในส่วนของหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมงบประมาณด้านสื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนรู้จักผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอน โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และบทเรียนออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เณลิมพล และชัน (2550) เรื่องสภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอน

ศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า สื่อมีน้อยไม่หลากหลายขาดความทันสมัย ครูอิสลามศึกษายังไม่เข้าใจมากพอเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน และสอดคล้องกับอามีเนาะ มามู (2544) ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนวิชาอิสลามศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า สื่ออิสลามศึกษามีไม่เพียงพอ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการผลิตสื่อ และงบประมาณได้รับจัดสรรน้อย

3.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ควรจัดอบรมรูปแบบการวัดผลและประเมินผล ควรออกแบบชุดแบบทดสอบกลางที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และควรประเมินผลครูผู้สอนโดยการนิเทศการสอนภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (2556) พบว่า แนวทางการพัฒนาการใช้หลักสูตรด้านการวัดผลและประเมินผล คือ ควรจัดอบรมการวัดและประเมินผลแก่ครูผู้สอนและการวิจัยชั้นเรียน ควรมีการจัดทำข้อสอบกลางเพื่อใช้ในการวัดผลและประเมินผล และควรมีการจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูมัยยะห์ สาและ (2550) เรื่องบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า สำหรับบทบาทที่คาดหวังมากที่สุด คือ ต้องการให้มีแบบวัดและประเมินผลผู้เรียนที่เป็นมาตรฐาน สามารถนำไปใช้ได้ในทุกระดับ และมีการวัดและประเมินผลในระดับเขตพื้นที่ จังหวัด และระดับชาติ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับระดับสภาพปัญหาและความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ระดับสภาพปัญหาและความต้องการการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรวางแผนและหาแนวทางในการพัฒนาครูผู้สอนด้วยการจัดอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผลแก่ครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาและความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา ด้านสื่อการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานการศึกษาเทศบาล และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรจัดสื่อและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เพียงพอ ทันสมัยและหลากหลาย นอกจากนี้ ควรจัดอบรมและสัมมนาครูผู้สอนเกี่ยวกับการผลิตสื่อและการใช้สื่ออย่างถูกต้อง เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2551 ด้านสื่อการเรียนการสอน
2. ควรวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอน
3. ควรวิจัยเกี่ยวกับความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2551 ตามทัศนะของผู้บริหาร ครูสอนอิสลามศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง
4. ควรวิจัยเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับโรงเรียนในสังกัดเทศบาล